

12 OPARENSKÉ ÚDOLÍ

Oparenské údolí vytváří po tisíce let Milešovský potok při své cestě k Labi. Údolí je pro své mikroklimatické podmínky domovem řady vzácných druhů rostlin a živočichů. Zjara zde vykvétají koberec sasaneček hajních, dymnivek dutých a plicníků lékařských. Návštěvníky do údolí láká nejen příroda, ale i trosky středověkého hradu a památný Morový kámen.

13 LOVOŠ (570 M N. M.) Národní přírodní rezervace

Lovoš se vypíná nad městem Lovosice. Reliéf hory je zcela nezaměnitelný pro své dva vrcholy - čedičem tvořený Velký Lovoš (570 m n. m.) a znělcový Malý Lovoš, neboli Kybičku (489 m n. m.). Na Lovoši jsou chráněny zachovalé porosty skalních stepí a suťových lesů. Od roku 1892 na vrchu rovněž stojí turistická chata s vyhlídkou.

14 ŽERNOSECKÉ JEZERO

Žernosecké, též Příšánské, jezero je rozlehlá vodní plocha vzniklá poměrně nedávným zatopením bývalé pískovny. Vytěžený materiál posloužil při stavbě vodních děl Vltavské kaskády. Od 80. let je využívána k rekreaci. Místo vzala za své řada živočichů vázaných na vodní prostředí.

15 RADOBYL (399 M N. M.) Přírodní památka

Vrchol Radobýlu zdobí mohutný kříž, který symbolicky chrání město Litoměřice. Od panovníckých časů Karla IV. se na svazích hory pěstuje výtečné víno a část pokrývají ovocné sady. V místech bývalého kamenolomu je odkryt působivý příklad sloupcovité odlučnosti čediče. Především je však Radobýl významnou přírodní lokalitou s obdivuhodným počtem živočišných a rostlinných druhů.

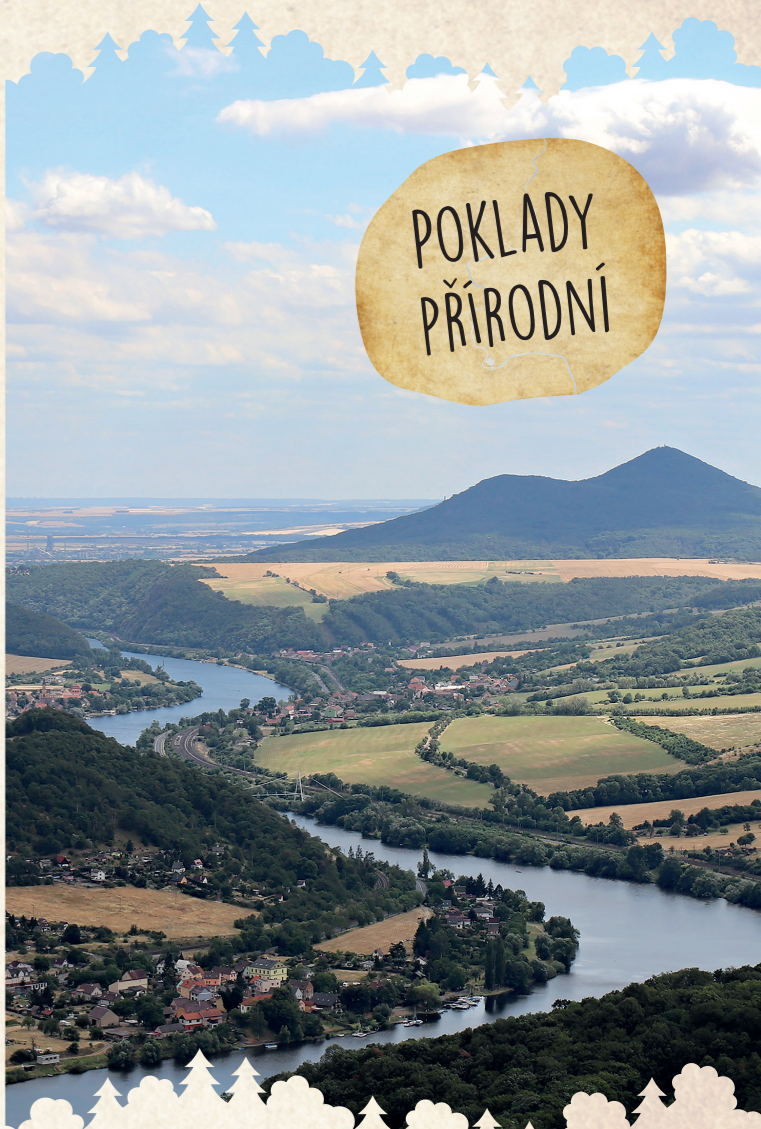
CESTA ÚDOLÍM PLNÝM PŘÍRODNÍCH POKLADŮ

Vydala AOPK ČR, RP SCHKO České středohoří v rámci projektu LIFE16 NAT/CZ/000639 financovaného Evropskou komisí a Ministerstvem životního prostředí. Za obsah odpovídá Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. | Text: O. Nitsch a kol. | Foto: L. Benešová, O. Nitsch, V. Vlačíha, M. Kříštof | Grafická úprava: J. Szedláček | Vydání: první | Náklad: 3 000 ks | ISBN: 978-80-7620-046-3 | www.facebook.com/lifeceskostredohori | www.lifecs.cz | www.nature.cz

KRÁSY ÚDOLÍ LABE

POKLADY
PŘÍRODNÍ

KRÁSY ÚDOLÍ LABE

Plochá a úrodná nížina, nad ní reliéf Českého středohoří s typickými ostře se zvedajícími horami sopečného původu, následně hluboký kaňon se strmými svahy a skalami. Řeka Labe se touto cestou dere pryč z území České republiky, aby zakončila svou pouť v severních mořích.

Porta Bohemica, tedy Brána do Čech, byla vyhlášena evropsky významnou lokalitou roku 2016. Stala se tak součástí soustavy Natura 2000, která je postupně budována od roku 1992. Ta chrání rozmanitost rostlinných a živočišných druhů na území Evropské unie. Některá místa, kde se vzácné druhy vyskytují, vyžadují pravidelnou péči. Zejména výřez náletů, pravidelné kosení a pastvu stády ovcí a koz. Práce financuje stát či přímo Evropská unie. Natura 2000 tak kromě ochrany přírody otvírá příležitosti pro místní komunitu.

Hranice Porty Bohemicy tvoří města Litoměřice a Děčín. Samotnou Bránu do Čech utváří nedaleko Malých a Velkých Žernosek na pravém břehu Labe vrchy Hrádek a Kalvárie, na břehu levém vrch Dobrý. Působením živlů na vulkanické horniny tu vznikla působivá scenérie plná kontrastů. Díky rozličným podmínkám v údolí Labe zde prosperují jak druhy teplomilné, běžné v oblasti Středomoří, tak chladnomilné, známé spíše ze severní Evropy či horských oblastí. I přes patrný vliv člověka si řeka ve většině oblasti zachovala svůj přírodní charakter, pro který si zasluhuje nejvyšší ochranu.

START

1 CHMELNÍK (508 M N. M.)

Na levém břehu Labe nedaleko Děčína ční osamoceně mohutný vrch. Jeho tvar upomíná na sopečný původ stejně jako čedičová skaliska rozestátá po jeho strmých svazích. Nejznámější z nich je Břečťanová jehla. Chmelník spolu s Bohyňskými lady a Lotarovým vrchem tvoří společnou evropsky významnou lokalitu s cennými lesními a lučními společenstvy. Najdeme zde i bohaté orchidejové louky.

3 VRABINEC (400 M N. M.)

Přírodní rezervace

Na Vrabinci může každý obdivovat pozoruhodné skalní sopouchy i trosky středověkého hradu, který dal zřejmě celému místu jméno. Byl totiž jako vrabčí hnízdo vystaven mezi oddělenými skalisky. Z místa je nádherný pohled do kaňonu Labe. V rozsáhlých sutích na úpatí skal žijí zajímavé druhy bezobratlých živočichů.

2 NEBOČADSKÝ LUH

Přírodní památka

Nebočadský luh představuje slepé rameno řeky, na jehož poloostrově je dochována část lužního lesa. Je významným hnízdištěm a zimovištěm ptáků. Daří se zde i bobrovi evropskému. Dnešní přírodní památka bývala dřívě ostrovem. Ještě ve 20. století šlo o hospodářsky využívanou louku. Později byla osázena topoly a ponechána vlivům řeky.

5 KOZÍ VRCH (380 M N. M.)

Přírodní rezervace

Tato impozantní hora vybíhá ze zákruty Labe mezi Povrly a ústeckou čtvrtí Mojžíř. Jde o znělcový masiv, který se sopečnou aktivitou prodral přes druhohorní vrstvu vápenatých slínovců a jílovců starých i přes 66 milionů let. Vrch je významný geologicky, zoologicky i botanicky. V místních lesích žije největší evropský brouk - roháč obecný.

4 BUKOVÁ HORA (683 M N. M.)

Hora s televizním vysílačem ve tvaru kosmické rakety je nepřehlédnutelná a z dalek viditelná dominanta Verneřického středohoří. Vysílač dosahuje výšky 223 metrů a je nejvyšší betonovou stavbou v České republice. Do krajiny lze vyhlédnout z nedaleké Humboldtovy vyhlídky. Alexander von Humboldt byl jedním z prvních přírodovědců, který intenzivně zkoumal České středohoří. Mysticky působí i trosky několika zaniklých obcí v okolí.

7 SLUNEČNÍ STRÁŇ

Přírodní rezervace

Sluneční stráň tvoří obtížně přístupný strmý svah nad ústeckou částí Brná. Po celý den je vystavena slunci, a proto poskytuje domov stovkám druhů teplomilných rostlin a živočichů. Ze stráně vystupují čedičová skaliska, přičemž nejznámější z nich je Čima - skalní věž velmi vyhledávaná horolezci.

6 VRKOČ

Národní přírodní památka

Skalní útvar Vrkoč je jasnou dominantou ležící nedaleko Masarykových zdymadel. Pozoruhodná je sloupcovitá odlučnost čediče, která svým tvarem připomíná vlasy spletené do drdolu. Lidskému oku byla tato krása odkryta při stavbě přilehlé železnice, kdy byla část skály odstřelena. K masivu Vrkoče náleží i známý Vaňovský vodopád.

9 DEBLÍK (459 M N. M.)

České středohoří je zatíženo těžbou kamene, jelikož geologický původ hor dává neobyčejně kvalitní těžební materiál. Velké lomy pak nenávratně poškozují krajinné dominanty. Jednou takovou je vrch Deblík. K samotnému vrchu přiléhají další menší vrcholy - Kostelní vrch a Trabice. Na všech zmíněných kopcích nalezneme zachovalé stepi a působivé listnaté lesy s unikátní faunou a florou. Roste zde vzácný kavyl olýsalý.

8 PRŮČELSKÁ ROKLE

Průčelskou rokli vyhloubil během tisíců let Průčelský potok a pro návštěvníky je atraktivní díky dvěma vodopádům - Průčelskému a Výřímú. Oba mají po většinu roku malý průtok, ale svou délkou 20 a 45 metrů patří mezi nejdelší české vodopády. Místo je chráněné zejména pro rozlehlé kamenné sutě a zbytky přirozených lesů. Zjara je rokle uzavřená, neboť poskytuje domov dvěma ohroženým druhům - sokolu stěhovavému a výru velkému. Ti potřebují pro své hnízdění absolutní klid.

11 ZAHRADA ČECH

Velké Žernoseky jsou odpradáva proslaveny pěstováním a zpracováním vína. Místní vinohrady pokrývají vrchy Velká (281 m n. m.) a Malá Vendula (239 m n. m.) a tvoří úchvatnou scenérii připomínající Středomoří. Okolí řeky Labe u Litoměřic je nesmírně úrodnou oblastí díky úživným půdám s vápenatými složkami i teplému klimatu. Ze sadů na středohorských svazích se vozilo ovoce až do Drážďan.

10 KALVÁRIE (245 M N. M.)

Přírodní rezervace

Kalvárie, neboli Tříkřížový vrch, je skalní ostroh nad řekou Labe nedaleko Velkých Žernosek. Tři kříže byly na Kalvárii poprvé umístěny již v 16. století. Na nedalekém návrší Hrádek stávalo mohutné hradiště z předkřesťanských dob. Patrně sloužilo jako strategické a duchovní centrum zdejší oblasti a jeho valy jsou dodnes na místě viditelné. Rostou zde vzácné rostliny a daří se tu i kriticky ohrožené ještěrce zelené.